

Regionaal
Veiligheidsplan
Oost-Brabant

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van ons Regionaal Veiligheidsplan 2019 – 2022. Het jaar 2019 was het eerste jaar van een nieuwe beleidsperiode. Deze nieuwe beleidsperiode betekende dat er in onze regio nieuwe prioriteiten zijn gesteld: naast reeds bestaande prioriteiten als ondermijnende criminaliteit en radicalisering zijn cybercrime, zorg en veiligheid en leefbare wijken en dorpen nieuwe regionale prioriteiten. Nieuw tijdens deze beleidsperiode is ook de Regionale Ontwikkelagenda (ROA): hierin is uitgewerkt wat nodig is om de gewenste resultaten, zoals verwoord in het RVP, te bereiken. Ook de wijze van samenwerken in een omgeving met beperkte capaciteit en de governance-structuur zijn onderwerpen die in het ROA staan opgenomen en dus terugkomen in dit jaarverslag 2019.

Alvorens in te gaan op de resultaten van het voorgaande jaar ontkomen we niet aan een blik naar het heden en de (nabije) toekomst. Aan het begin van 2020 hadden we niet kunnen vermoeden dat er een virus zou komen dat zo'n impact heeft op onze wereld en onze manier van leven. In ons land had de regio Oost-Brabant gedurende enige tijd de twijfelachtige eer om het centrum te zijn van de uitbraak van covid-19. De aanpak van het virus heeft veel tijd, capaciteit en middelen gevraagd en heeft vanzelfsprekend invloed gehad op veel (andere) werkzaamheden. Ook de totstandkoming van dit jaarverslag heeft vertraging opgelopen. Het Regionaal Overleg Veiligheid (waar het jaarverslag doorgaans wordt vastgesteld) kon door de corona-crisis dit voorjaar niet doorgaan. Ten tijde van het afronden van dit jaarverslag is nog niet duidelijk hoe deze pandemie zich de komende maanden gaat ontwikkelen, maar duidelijk is wel dat het jaarverslag 2020 een ander beeld van de veiligheidssituatie in onze regio zal geven dan voorgaande jaarverslagen.

Als we terugkijken naar het jaar 2019 valt een aantal zaken op:

- Het aantal geregistreerde misdrijven in onze regio is iets gestegen (maar is fors gedaald t.o.v. 2010);
- Het aantal inbraken en gevallen van diefstal en verduistering blijft dalen, maar het aantal vernielingen, misdrijven tegen de openbare orde en drugsmisdrijven is weer aan het stijgen;
- Het veiligheidsgevoel van onze inwoners is duidelijk beter in de meer landelijke gebieden. De slachtofferkans is daar ook kleiner.

Naast de geregistreerde misdrijven zijn er ook vormen van criminaliteit die minder goed zichtbaar zijn in de statistieken. Cijfers inzake ondermijnende criminaliteit, radicalisering, cybercrime of mensenhandel geven maar een deel van de werkelijkheid. Zo bleek bijvoorbeeld uit een CBS-onderzoek van juli 2019 dat minder dan 3% van de inwoners van ons land aangifte doet van het hacken van zijn of haar computer. Bij delicten als radicalisering, ondermijning en mensenhandel is het van groot belang dat

Colofon

Uitgave

Regionaal Bureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant
In opdracht van: Regionaal Overleg Veiligheid Oost-Brabant

Opstellers:

Frank Hustin – Regionaal Beleidsadviseur
Ronny van Gerven – Regionaal Beleidsadviseur
Ger Scheffer – Adviseur Regioburgemeester

Datum

19 november 2020

Bronnen

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens aangeleverd door de 38 gemeenten uit Oost-Brabant, de politie, het Openbaar Ministerie, het Actiecentrum Oost-Brabant, de TF-RIEC, de ketenregisseur Mensenhandel en de gegevens uit de Veiligheidsmonitor 2019.

professionals en inwoners zien dat er zaken “niet kloppen” en dat er mogelijk illegale activiteiten plaatsvinden. Zonder deze waardevolle signalen zouden we niet weten wat er zich afspeelt in sommige geledingen van onze samenleving. Goede cijfers ten aanzien van *geregistreeerde* criminaliteit mogen dus nooit aanleiding zijn tot het tevreden achterover leunen door de partners.

Het jaar 2019 was ook het jaar dat de advocaat van een kroongetuige in Amsterdam werd vermoord. Naast de impact op de rechtsstaat en het veiligheidsgevoel had deze moord tot gevolg dat alle politie-eenheden voor langere tijd medewerkers moesten (en moeten) afstaan aan het Stelsel Bewaken en Beveiligen. Dit heeft ook gevolgen voor de politie-inzet in onze regio: een regio die nog steeds zwaar gebukt gaat onder de ondermijnende criminaliteit. We zullen als regio Oost-Brabant moeten (blijven) investeren in mensen en middelen om deze sluipende vorm van criminaliteit succesvol aan te pakken en zullen derhalve ook landelijk aandacht blijven vragen voor de problematiek van georganiseerde criminaliteit in Brabant.

In 2020 gaan we door op de ingeslagen weg in 2019, maar nu dus in een wereld met covid-19. Dat vraagt veel van alle partners, maar de afgelopen maanden hebben laten zien dat allen (gemeenten, politie, OM, Belastingdienst, TF-RIEC, Actiecentrum, Regiobureau IV en vele anderen) hetzelfde doel hebben: een veilig, leefbaar en gezond Oost-Brabant. Wij willen derhalve in deze roerige tijd onze dank uitspreken aan al die medewerkers van de verschillende organisaties die zich inzetten voor de veiligheid in onze regio.

Oost-Brabant, d.d. 19 november 2020

J.A. Jorritsma
Regioburgemeester

H.G.M. Rutgers
Hoofdofficier van Justitie

W.J.A. Paulissen
Politiechef

Inhoudsopgave

1. Inleiding / leeswijzer	5
2. Veiligheidsbeeld regio Oost-Brabant	6
3. Veilige woon- en leefomgeving:	15
4. Ondermijnende criminaliteit	18
5. Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie	24
6. Cybercrime en cybersecurity	26
7. Zorg en Veiligheid	28
8. Regionale Ontwikkelingen	32

1

Inleiding / leeswijzer

Het Regionaal Veiligheidsoverleg (ROV) heeft eind 2018 het Regionaal Veiligheidsplan (RVP) voor Oost-Brabant voor de periode 2019 – 2022 vastgesteld. In het veiligheidsplan is een aantal ambities en uitgangspunten genoemd ten aanzien van het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid. De gezamenlijke prioriteiten zijn:

- Veilige woon- en leefomgeving;
- Ondermijnende criminaliteit;
- Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie;
- Cybercrime en cybersecurity.

Als vervolg op het RVP is in onze regio een Regionale Ontwikkel Agenda (ROA) opgesteld. Politie, Openbaar Ministerie en gemeenten werken nauw samen om de in het RVP genoemde doelen en prioriteiten te realiseren. Ook verschillende andere partners zoals de Belastingdienst, de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland, het Regio-bureau en de Zorg- en Veiligheidshuizen spelen een cruciale rol. In het ROA is uitgewerkt wat nodig is om de gewenste resultaten, zoals verwoord in het RVP, te bereiken. Het ROA moet in samenhang gelezen worden met het RVP en andersom. De documenten gezamenlijk zijn het kader voor de komende vier jaar en tonen de route die we gezamenlijk willen volgen naar een veilig en leefbaar Oost-Brabant. Het RVP beantwoordt de vraag "wat" we gaan doen en het ROA gaat meer in op de vraag welke inspanningen daarvoor nodig zijn. In het ROA wordt nadrukkelijk opgemerkt dat het van groot belang is om zorg en veiligheid meer en beter te verbinden.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het veiligheidsbeeld voor de gehele regio / politie-eenheid. De hoofdstukken 3 tot en met 6 corresponderen met de 4 prioriteiten uit het RVP. De verschillende sub-onderwerpen uit het RVP komen dan ook terug in die hoofdstukken. Vandaar dat een onderwerp als bijvoorbeeld Platform Veilig Ondernemen aan bod komt in het hoofdstuk over leefbare wijken en dorpen (in dat hoofdstuk van het RVP wordt het namelijk besproken). Er is ook een extra hoofdstuk ingevoegd voor de verbinding tussen zorg en veiligheid. Gelet op het belang van dit onderwerp (en het feit dat hiervoor in 2019 een separate Programmaraad voor is opgericht) wordt hier een afzonderlijk hoofdstuk aan gewijd. Daarnaast is er een afsluitend hoofdstuk waarin aandacht is besteed aan verdere regionale ontwikkelingen in relatie tot het Regionaal Veiligheidsplan en de ontwikkelacties uit de Regionale Ontwikkel Agenda.

Het voorliggende Jaarverslag is daarmee uitgebreider, maar vooral ook integraler, dan haar voorgangers. Daarmee kan het jaarverslag ons als regio helpen om het veiligheidsbeleid lokaal, subregionaal en regionaal bij te stellen en, indien nodig, te actualiseren.

2

Veiligheidsbeeld regio Oost-Brabant

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de criminaliteitscijfers in de regio Oost-Brabant waarbij de cijfers worden vergeleken met het jaar ervoor. Niet alle onderwerpen in dit (en het volgende) hoofdstuk zijn regionaal geprioriteerd, maar de ontwikkeling van deze delicten geeft wel een goed beeld van de stand van zaken in onze eenheid.

Veiligheidsmonitor 2019:

In 2018 is er door het CBS geen Veiligheidsmonitor uitgevoerd; de frequentie van de Veiligheidsmonitor is teruggebracht van jaarlijks naar tweejaarlijks. In 2019 is er echter weer wel een Veiligheidsmonitor uitgevoerd (publicatie: 2 maart 2020). Wat in de Veiligheidsmonitor opvalt is dat in 2019 het aandeel slachtoffers van traditionele criminaliteit volgens de Veiligheidsmonitor bijna een derde (31 procent) lager is dan in 2012. Het aantal door de politie geregistreerde misdrijven daalde in dezelfde periode met 41 procent. Bij andere vormen van criminaliteit, zoals drugscriminaliteit en verkeersmisdrijven (niet gemeten in de Veiligheidsmonitor) ziet de politie sinds 2018 een toename, na een jarenlange daling.

Zorgwekkend is dat steeds meer slachtoffers van traditionele criminaliteit aangeven dat zij het delict niet hebben gemeld of aangegeven bij de politie. Werd in 2012 nog 38 procent van de delicten gemeld bij de politie, in 2019 gebeurde dit in 32 procent van de gevallen. De aangiftebereidheid nam in dezelfde periode af van 29 procent naar 23 procent. Meer dan tweederde van de delicten die slachtoffers in 2019 ondervonden kwam dus niet in de politieregistratie terecht!

Overigens dient te worden opgemerkt dat ondermijnende criminaliteit zoals drugscriminaliteit, mensenhandel, fraude, en witwassen **niet** worden meegenomen in de Veiligheidsmonitor. De cijfers over criminaliteit geven derhalve slechts een beperkt beeld van wat er zich echt afspeelt in onze steden, dorpen en in het buitengebied. Indien signalen betreffende bijvoorbeeld mensenhandel of radicalisering niet herkend worden, blijven deze vormen van criminaliteit buiten alle statistieken. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor niet-opgespoorde hennepkwekerijen of criminele samenwerkingsverbanden. Eenzelfde "dark number" is er als het gaat om cybercrime. Vanuit verschillende signalen en bronnen zien we een sterke toename als het gaat om cybercrime. We kunnen daarbij stellen dat er een verschuiving plaatsvindt van criminaliteit in de fysieke wereld naar criminaliteit in het digitale domein. Cijfers schetsen derhalve slechts een deel van de werkelijkheid.

Volgens de Veiligheidsmonitor bedroeg het totaal aantal geregistreerde misdrijven in Oost-Brabant in 2019 66.510. Ter vergelijking

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
96.640	95.795	94.220	92.215	83.735	81.070	76.030	66.860	63.360	66.510

Er is sprake van een duidelijk afname vanaf 2010, maar die daling is inmiddels gestopt en inmiddels is weer sprake van een lichte stijging.

Diefstal, inbraak en verduistering									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
55.400	56.130	55.620	56.375	50.175	46.580	40.870	34.225	30.960	29.485

Bij deze delicten is er sprake van een duidelijke daling vanaf 2010. De aanpak van woninginbraken (high impact crimes) was een van de prioriteiten onder het RVP 2015-2018. Dit heeft duidelijk tot positieve resultaten geleid.

Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (waaronder openbare geweldspiegeling)									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
14.855	13.840	12.815	11.045	10.620	9.625	9.305	7.965	7.440	8.515

Ook bij deze cijfers was er tot 2018 sprake van een daling, maar zijn de cijfers in 2019 weer licht gestegen. Een duidelijke oorzaak is thans nog niet te geven, maar vermoed wordt dat uitgaansgeweld en agressie en geweld tegen politieagenten een rol spelen bij de stijging van deze cijfers.

Gewelds- en seksuele misdrijven									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
8.775	8.390	8.295	7.785	7.430	7.425	7.115	6.765	6.465	6.735

Wederom dezelfde trend: na een jarenlange daling, is er nu sprake van een lichte stijging.

Drugsmisdrijven									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.300	1.215	1.330	1.235	1.065	1.115	1.040	970	1.185	1.410

Opvallend dat het aantal drugsmisdrijven in onze regio, in tegenstelling tot veel andere delicten, is gestegen vanaf 2010. Drugscriminaliteit (en dus ondermijning) blijft een fors probleem in onze regio.

Mensenhandel en mensensmokkel									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
60	55	65	60	60	35	50	55	85	95

Ook hier is een duidelijke stijging te zien vanaf 2010 (na een daling in 2015). Sinds 2017 beschikt onze regio over een ketenregisseur mensenhandel en is er meer aandacht voor deze vorm van criminaliteit. Onderzocht zou kunnen worden of het delict mensenhandel zich nu vaker voordoet of dat het nu pas wordt "gezien".

De cijfers in deze paragraaf betreffende het veiligheidsgevoel en de slachtofferkans komen uit de CBS-Veiligheidsmonitor 2019.

Veiligheidsgevoel:

Het gevoel van onveiligheid in de buurt lag bij de inwoners van Oost-Brabant in 2019 op 12,5% (landelijk: 14%). Dat is een duidelijke verbetering ten opzichte van voorgaande jaren: in 2017 ging het om 14,6% en in 2016 was dat nog 15,6%.

Er is ook gekeken naar verschillen tussen de basisteams:

• Eindhoven-Noord:	22,5%
• Eindhoven-Zuid:	17,8%
• Peelland:	15,1%
• 's-Hertogenbosch:	14,2%
• Maasland:	13,3%
• Dommelstroom:	9,9%
• Maas en Leijgraaf:	9,1%
• De Kempen:	8,3%
• De Meierij:	8%

Wat opvalt is dat de meer landelijke gebieden duidelijk beter scoren dan de steden of meer verstedelijkte gebieden.

Slachtofferkans:

Uit de eerder gememoreerde Veiligheidsmonitor blijkt ook dat het slachtofferschap (dus het aantal inwoners dat zegt slachtoffer te zijn geweest van criminaliteit) is gedaald: 11,7% in 2019 (landelijk: 13,7%). In 2012 was de slachtofferkans nog 19% en 2017 13,8%.

Ook hier is gekeken naar verschillen tussen de basisteams:

• Eindhoven-Zuid:	19,6%
• Eindhoven-Noord:	16,5%
• Maasland:	13,4%
• 's-Hertogenbosch:	12,8%
• Dommelstroom:	11,1%
• Peelland:	11,1%
• Maas en Leijgraaf:	10,4%
• De Meierij:	9,4%
• De Kempen:	6,8%

Ook hier vallen de verschillen op tussen de grotere en de kleinere gemeenten: in de steden is de kans om slachtoffer te worden van criminaliteit duidelijk groter dan in de kleinere gemeenten. Geconcludeerd kan worden dat hoe groter de slachtofferkans is, hoe groter het gevoel van onveiligheid.

Criminaliteitscijfers:

Regio Oost-Brabant t/m dec 2019 vgl. met 2015									
Basisteam	OB	sHB	Mei	Maas	M&L	Eind	Kemp	Domm	Peel
Totaal aantal misdrijven	-14.622	-2.253	-1.532	-718	-924	-3.545	-1.706	-1.597	-2.347
Totaal misdrijven HIC	-2.636	-368	-392	-8	-24	-861	-252	-176	-555

Bij onderstaande criminaliteitscijfers (waarbij ingezoomd wordt op de verscheidene basisteams) is gekeken naar de ontwikkeling van de cijfers vanaf 2015. Dit geeft een

completer beeld dan louter een vergelijking tussen 2018 en 2019. Het is immers interessant om te zien waar "je vandaan komt". Dit geeft een realistischer beeld.

Misdrijven	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Basisteam 's-Hertogenbosch	11.340	10.560	9.802	8.858	9.087	-2.253
Basisteam De Meierij	8.618	8.012	6.929	6.852	7.086	-1.532
Basisteam Maasland	6.400	5.814	5.102	4.897	5.682	-718
Basisteam Maas en Leijgraaf	6.435	5.921	5.134	5.326	5.511	-924
Basisteam Eindhoven-Zuid	13.135	12.581	11.221	10.858	11.599	-1.536
Basisteam Eindhoven-Noord	8.542	8.358	6.782	6.282	6.533	-2.009
Basisteam De Kempen	7.337	6.941	5.771	5.529	5.631	-1.706
Basisteam Dommelstroom	6.641	6.177	5.296	4.802	5.044	-1.597
Basisteam Peelland	11.381	10.387	9.419	8.495	9.034	-2.347
Totaal	79.829	74.751	65.456	61.899	65.207	-14.622

De verschillen uit de laatste kolommen betreft een vergelijking tussen 2019 en 2015.

Basisteam 's-Hertogenbosch	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	568	471	441	411	291	-277
Openlijk geweld (persoon)	60	80	75	72	90	30
Bedreiging	400	420	372	291	351	-49
Mishandeling	552	563	516	491	497	-55
Straatroof	31	35	31	19	17	-14
Overval	14	5	10	10	11	-3
Totaal	1.625	1.574	1.445	1.294	1.257	-368

Basisteam De Meierij	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	756	486	436	449	409	-347
Openlijk geweld (persoon)	39	36	28	35	59	20
Bedreiging	270	244	220	207	228	-42
Mishandeling	381	386	348	322	362	-19
Straatroof	9	6	9	6	4	-5
Overval	6	7	5	4	7	1
Totaal	1.461	1.165	1.046	1.023	1.069	-392

Basisteam Maasland	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	309	326	236	256	272	-37
Openlijk geweld (persoon)	34	33	44	30	34	0
Bedreiging	182	203	186	165	175	-7
Mishandeling	238	255	226	220	263	25
Straatroof	6	4	8	10	14	8
Overval	7	8	5	5	10	3
Totaal	776	829	705	686	768	-8

Basisteam Maas en Leijgraaf	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	404	330	292	454	349	-55
Openlijk geweld (persoon)	20	32	23	29	45	25
Bedreiging	216	195	175	144	214	-2
Mishandeling	290	240	241	229	296	6
Straatroof	4	8	3	4	7	3
Overval	7	4	6	4	6	-1
Totaal	941	809	740	864	917	-24

Basisteam Eindhoven	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	1.350	978	892	881	708	-642
Openlijk geweld (persoon)	125	128	120	93	140	15
Bedreiging	679	568	561	593	631	-48
Mishandeling	1.158	1.021	1.056	968	1.023	-135
Straatroof	116	95	59	88	49	-67
Overval	20	25	20	42	36	16
Totaal	3.448	2.815	2.708	2.665	2.587	-861

Basisteam De Kempen	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	540	451	410	333	426	-114
Openlijk geweld (persoon)	26	22	36	19	26	0
Bedreiging	212	168	176	148	151	-61
Mishandeling	298	269	264	265	233	-65
Straatroof	10	11	9	9	6	-4
Overval	11	8	13	8	3	-8
Totaal	1.097	929	908	782	845	-252

Basisteam Dommelstroom	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	497	386	321	342	385	-112
Openlijk geweld (persoon)	23	30	13	27	22	-1
Bedreiging	154	156	159	143	167	13
Mishandeling	280	255	229	233	211	-69
Straatroof	18	3	10	6	12	-6
Overval	8	5	9	7	7	-1
Totaal	980	835	741	758	804	-176

Basisteam Peelland	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	848	639	658	510	489	-359
Openlijk geweld (persoon)	51	42	53	47	64	13
Bedreiging	469	466	382	321	374	-95
Mishandeling	592	545	515	503	506	-86
Straatroof	48	27	4	30	28	-20
Overval	15	7	14	22	7	-8
Totaal	2.023	1.726	1.626	1.433	1.468	-555

Oost-Brabant	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	5.272	4.067	3.686	3.636	3.329	-1.943
Openlijk geweld (persoon)	378	403	392	352	480	102
Bedreiging	2.582	2.420	2.231	2.012	2.291	-291
Mishandeling	3.789	3.534	3.395	3.231	3.391	-398
Straatroof	242	189	133	172	137	-105
Overval	88	69	82	102	87	-1
Totaal	12.351	10.682	9.919	9.505	9.715	-2.636

In dit jaarverslag is ook gekeken naar de slachtofferkans per delict per 1.000 inwoners (waarbij is gekeken naar de cijfers van 2018 en 2019):

Eenheid Oost-Brabant	Slachtofferkans per 1.000 inwoners	
	2018	2019
Totaal aantal misdrijven	43,40	45,87
Totaal misdrijven HIC	6,67	6,83
Diefstal/inbraak woning	5,79	5,32
waarvan voltooid	4,31	4,04
Geweld	3,93	0,43
waarvan Openlijk geweld	0,25	0,34
waarvan Bedreiging	1,41	1,61
Mishandeling	2,27	2,39
Straatroof	0,12	1,1
Overval	0,07	0,06

Bij woninginbraken gaat het niet om de slachtofferkans per 1.000 inwoners, maar om de slachtofferkans per 1.000 woningen. Er is ook gekeken naar de slachtofferkans bij woninginbraken per basisteam:

Diefstal/inbraak woning	Slachtofferkans
Basisteam 's-Hertogenbosch	4,09
Basisteam De Meierij	4,33
Basisteam Maasland	5,25
Basisteam Maas en Leijgraaf	5,24
Basisteam Eindhoven-Zuid	6,65
Basisteam Eindhoven-Noord	6,30
Basisteam De Kempen	5,53
Basisteam Dommelstroom	5,94
Basisteam Peelland	5,41

Geweld

Eenheid Oost-Brabant	2015	2016	2017	2018	2019	verschil 2019-2018	groei
Openlijk geweld (persoon)	378	403	392	352	480	128	26,7%
Bedreiging	2.582	2.420	2.231	2.012	2.291	279	12,2%
Mishandeling	3.789	3.534	3.395	3.231	3.391	160	4,7%
Straatroof	242	189	133	172	137	-35	-25,5%
Overval	88	69	82	102	87	-15	-17,2%
Totaal	7.079	6.615	6.233	5.869	6.386	517	8,1%

Opvallend zijn de stijgingen van zaken waarbij geweld in het spel was. Het aantal straatroven en overvallen zijn daarentegen weer fors afgenomen.

Ophelderingspercentage

De ophelderingspercentage zijn redelijk stabiel bij de meeste delicten. Het ophelderingspercentage bij overvallen is fors gestegen.

Eenheid Oost-Brabant	2015	2016	2017	2018	2019	verschil
Diefstal/inbraak woning	8,3%	9,5%	16,1%	8%	8,5%	0,5%
Bedreiging	63,7%	60,5%	58,3%	61,3%	60,4%	0,9%
Mishandeling	73,1%	72,4%	67,3%	69,8%	69,2%	0,6%
Openlijk geweld (persoon)	74,9%	62,3%	57,4%	56,3%	62,9%	6,6%
Straatroof	27,7%	31,2%	25,6%	19,8%	20,4%	0,7%
Overval	42,0%	60,9%	36,6%	44,1%	77,0%	32,9%
Totaal	42,4%	44,6%	45,0%	42,7%	45,4%	2,7%

Huisverboden

Ten behoeve van dit jaarverslag is ook geïnventariseerd hoeveel huisverboden in 2019 door burgemeesters zijn opgelegd. Een huisverbod wordt opgelegd aan een plegger van huiselijk geweld, kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan.

Basisteam	Aantal huisverboden 2018	2019
's-Hertogenbosch	21	23
De Meierij	20	14
Maasland	15	14
Maas en Leijgraaf	11	14 ¹
Eindhoven	18	17
De Kempen	14	13
Dommelstroom	20	6
Peelland	22	31
Totaal	141	127

De cijfers ten aanzien van huisverboden schommelen fors. Het instrument huisverbod wordt enerzijds als effectief omschreven, maar anderzijds ook als arbeidsintensief. Verschillende factoren kunnen dus leiden tot meer of minder huisverboden in een basisteam. In januari 2020 is een rapport verschenen van het Verweij-Jonker Instituut met verklaringen voor de daling van het aantal tijdelijk huisverboden in Amsterdam,

Rotterdam, Den Haag en Utrecht (en inzichten voor de toekomst). Ook in onze regio is het aantal huisverboden in sommige basisteams de laatste jaren gedaald (voorbeelden: in Eindhoven is het aantal huisverboden gedaald van 30 in 2016² naar 17 in 2019). Daarnaast valt op dat er forse verschillen zijn tussen gemeenten en basisteams als het gaat om het aantal huisverboden.

¹ Cijfers uit Haaren en Heusden ontbreken.

² Zie Jaarverslag 2016 RVP.

Volgens het onderzoek van het Verweij-Jonker Instituut heeft de daling van het aantal huisverboden vooral te maken heeft met reorganisaties binnen de politie en het sociaal domein. Daardoor verdwenen veel functies en afdelingen met kennis over de aanpak van huiselijk geweld en huisverboden. Ook is het, aldus de onderzoekers, voor de politie en hulpverlening door capaciteitsproblemen soms lastig om een huisverbod procedure op te starten.

Veilige Publieke Taken (VPT):

Geweld tegen werknemers met een publieke taak blijft een groot zorgpunt en kan leiden tot ondermijning van de rechtstaat. Met de beëindiging van de werkzaamheden van de regionale stuurgroep VPT vinden er geen regionale activiteiten meer plaats op dit thema. Aangezien VPT vanzelfsprekend wel een belangrijk onderwerp is (en als zodanig ook benoemd is in het RVP 2016-2019) zijn de cijfers ten aanzien van het aantal incidenten wel opgenomen in dit jaarverslag.

In onderstaand schema is het aantal incidenten gerelateerd aan de Veilige Publieke Taak opgenomen. De meeste incidenten vinden plaats bij de balie of in spreekkamers.

Basisteam	Aantal incidenten	
	2018	2019
's-Hertogenbosch	89	86
De Meierij	19	4 ³
Maasland	38	75
Maas en Leijgraaf	13	20
Eindhoven	109	102
De Kempen	21	31
Dommelstroom	8	12
Peelland	10	23
Totaal	307	237

Er zijn grote verschillen tussen de cijfers van de verschillende basisteams. Het lijkt erop dat niet in alle gemeenten op dezelfde wijze wordt bijgehouden hoeveel VPT-incidenten er zijn en dat niet overal alle incidenten worden meegeteld. Daarnaast komt het voor dat 1 persoon voor veel meldingen zorgt. Overigens is VPT een toenemend probleem bij de (bestuurlijke) aanpak van ondermijnende criminaliteit. Daarbij kan het ook gaan om meer subtiele vormen van bedreiging en intimidatie die niet meteen tot uitdrukking komen in bijgaande tabel.

Geweld hoort nergens thuis:

De opgave van het nationale meerjaren-programma 'Geweld hoort nergens thuis' is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade ervan te beperken en de vicieuze cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. Het programma 'Geweld hoort nergens thuis', initieert, verbindt en coördineert landelijke, regionale en lokale initiatieven en brengt synergie aan in de aanpak om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen. Samenwerking tussen de domeinen Jeugd, WMO én Veiligheid vanuit gemeenten en partnerorganisaties is hierin cruciaal.

In de regio's Brabant-Noordoost en Brabant-Zuidoost zijn in 2019 twee projectleiders van start gegaan om ook in onze regio de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te verstevigen. Zij stemmen de regioplannen op elkaar af en werken intensief samen m.b.t. structuren die Oost-Brabant-breed georganiseerd zijn.

3

Veilige woon- en leefomgeving:

In de Regionale Ontwikkelagenda (ROA) worden de volgende onderwerpen behandeld die onder dit thema worden geschaard:

- High Impact Crime (HIC) / Woninginbraken, Overvallen en Straatroof (WOS)
- Woonoverlast
- Personen met verward gedrag
- Jeugdoverlast en -criminaliteit
- Drugs(gebruik)
- Evenementen
- Woonwagen- en standplaatsenbeleid
- Platform Veilig Ondernemen (PVO)

High Impact Crime / Woninginbraken, Overvallen en Straatroof:

Woninginbraken zijn onderdeel van de High Impact Crimes. Dit zijn misdrijven die een grote impact hebben op de slachtoffers. Een inbraak in de eigen woon- en leefomgeving tast het veiligheidsgevoel enorm aan; het brengt de criminaliteit tot achter de voordeur! De cijfers inzake deze delicten zijn opgenomen in het vorige hoofdstuk.

Woonoverlast:

Er zijn geen specifieke regionale cijfers beschikbaar over woonoverlast.

Jeugdoverlast en -criminaliteit:

In het RVP 2019-2022 is de aanpak van overlast en criminaliteit door jongeren niet meer benoemd als een separaat thema hetgeen natuurlijk niet wil zeggen dat dit geen belangrijk thema meer is. Er wordt vanzelfsprekend nog steeds door de partners op geïnvesteerd, maar het is geen regionaal prioritair thema. Dat laat onverlet dat het nog wel een lokaal prioritair thema kan zijn.

Bij overlastcijfers is gekeken naar het aantal registraties van jeugdoverlast. Daar is sprake van een afname in 2019 ten opzichte van 2018. Zorgwekkend is echter wel dat het aantal minderjarige verdachten in 2019 relatief fors is gestegen ten opzichte van 2018 (maar nog wel onder de aantallen uit 2015 ligt).

Eenheid Oost-Brabant	2015	2016	2017	2018	2019	verschil 2019-2018	groei
Overlast jeugd	5.853	6.294	6.006	4.458	4.444	-14	-0,3%
Minderjarige verdachten OM	1.523	1.344	1.277	1.063	1.227	164	13,4%

Alle basisteams laten een daling zien van het aantal registraties van jeugdoverlast vergeleken met 2018

Regio Oost-Brabant t/m dec 2019 vgl. met 2015									
Basisteam	OB	sHB	Mei	Maas	M&L	Eind	Kemp	Domm	Peel
Incidenten overlast Jeugd	-1.409	-117	-150	-313	-135	-370	-118	-23	-189

³ Cijfers uit Heusden en Haaren ontbreken.

Evenementen:

In juli 2019 is er een bestuurlijke werkgroep opgericht die verschillende (bestuurlijke) dilemma's betreffende evenementen heeft geïnventariseerd en vertaald naar een Verkenningnotitie evenementen (BR⁴ d.d. 21 oktober 2019).

De bestuurlijke werkgroep bestaat uit burgemeester M.J. Houben van de gemeente Nuenen (voorzitter), burgemeester M.L.P. Sijbers van de gemeente Sint Anthonis (vicevoorzitter/2019), burgemeester W. van Hees van de gemeente Heusden (vicevoorzitter/vanaf eind 2019), vertegenwoordigers van de gemeenten Best, 's-Hertogenbosch en Eindhoven, het OM, de politie, de evenementenregisseur Veiligheidsregio's Brabant-Noord en Brabant Zuidoost en het Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant (tevens inhoudelijke ondersteuning en secretariaat)

De volgende bestuurlijke dilemma's werden geïnventariseerd:

- Evenementen en drugs
- Organisatoren
- Inzet overheidspartijen
- Proces van vergunningverlening
- Regio evenementen

Verschillende subwerkgroepen zijn momenteel aan de slag om deze dilemma's verder uit te werken, zodat er in 2020 concrete producten kunnen worden opgeleverd.

Drugs(gebruik):

Het onderwerp drugs komt op verschillende plaatsen in dit Jaarverslag terug: bij ondermijnende criminaliteit en bij evenementen. In deze paragraaf gaat de aandacht specifiek uit naar het gebruik van drugs door inwoners en bezoekers van onze regio. Ook landelijk gaat er steeds meer aandacht uit naar de (recreatieve) gebruikers van drugs. Daarbij wordt ook gewezen op het feit dat de gebruikers van drugs daarmee de ondermijnende criminaliteit in stand houden.

In Oost-Brabant is het projectplan 'Drugs, wat doet het met jou' opgesteld. Dit plan is het eindresultaat van de Stuurgroep Volksgezondheid – preventie (onder leiding van burgemeester M.C. Bakermans van de gemeente Landerd). De Stuurgroep heeft gekozen voor een 'besluitvormende route' langs twee lijnen:

- In het domein Volksgezondheid via het AB en DB van de GGD organisaties, en
- In het domein Veiligheid via de Bestuurlijke Regiegroep van de politie eenheid.

Woonwagen- en standplaatsenbeleid

Medio 2018 heeft de minister van BZK het 'Beleidskader gemeentelijk woonwagen en standplaatsenbeleid' bekend gemaakt. Het beleidskader komt er in de kern op neer dat gemeenten geen uitsterfbeleid meer mogen voeren ten aanzien van standplaatsen en dat zij, indien in de gemeente geen woonwagencentrum (meer) aanwezig is, woonwagenvoorzieningen moeten faciliteren, indien daaraan een behoefte bestaat. Meerdere gemeenten in onze regio hebben het Beleidskader ervaren als 'te eenzijdig gericht op mensenrechten' en 'belemmerend in de aanpak van overlast en (ondermijnende) criminaliteit'. Burgemeester Brenninkmeijer van de gemeente Waalre was door de BR gevraagd op te treden als bestuurlijk kartrekker. Een werkgroep zal een regionaal handelingskader opleveren dat als leidraad kan dienen voor de 38 gemeenten van onze eenheid. Een eerste conceptversie is opgeleverd in oktober 2019 waarbij rekening is gehouden met de domeinen veiligheid⁵, volkshuisvesting én wonen.

Platform Veilig Ondernemen (PVO)

In een Platform Veilig Ondernemen (PVO) werken politie, justitie, gemeenten, brancheorganisaties en ondernemers samen bij de aanpak van veiligheidsproblemen met als doel om te komen tot een veilige omgeving voor ondernemer, personeel én klanten. Inmiddels zijn in ons land in bijna alle politieregio's PVO's actief. Alleen Oost-Brabant en Zeeland-West-Brabant beschikken nog niet over een PVO. Het was echter een uitdrukkelijke wens van het Ministerie van Justitie en Veiligheid dat in alle (politie)regio's een PVO actief is. Het CCV⁶ heeft daartoe ook gelden ontvangen van het Ministerie en biedt 2 dagen per week concrete ondersteuning (om niet) aan onze regio.

Op verzoek van de Regionale Driehoek is de samenwerking gezocht met de regio Zeeland-West-Brabant en de TF-RIEC. Op 21 oktober heeft de BR ingestemd met het onderbrengen van het PVO bij de TF-RIEC. Het PVO Zeeland-Brabant wordt mede ondersteund door de Provincie Noord-Brabant, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het CCV en Veiligheid en VNO-NCW Brabant-Zeeland. Het PVO moet een samenwerkingsverband zijn tussen publieke partijen in het veiligheidsdomein, brancheorganisaties, en ondernemers(verenigingen) en/of collectieven van pandeigenaren/projectontwikkelaars. Het PVO richt zich niet alleen op ondermijnende criminaliteit, maar ook op andere thema's zoals cybercriminaliteit, winkeldiefstal en afpersing.

Het PVO heeft een tijdelijk karakter dat samenhangt met de financiering van de organisatie en de looptijd van het programma. Er komt derhalve geen apart bestuur voor het PVO: het bestuur van de Taskforce-RIEC is tevens het bestuur van het PVO.

Het PVO zet diverse proeftuinen op (in het werkgebied Zeeland West-Brabant & Oost-Brabant) in de bestuursperiode 2019-2022 vanuit de programmaliijn 'Maatschappelijke Weerbaarheid, kwetsbare branches' van de Taskforce-RIEC.

⁴ BR = Bestuurlijke Regiegroep

⁵ De aanpak van ondermijnende criminaliteit op woonwagenlocaties is bijvoorbeeld ook een speerpunt bij de TF-RIEC.

⁶ CCV = Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

4

Ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit blijft in heel Nederland, en zeker ook in Oost-Brabant, een ernstig maatschappelijk en sociaal probleem. Daar waar de vormen van zichtbare criminaliteit (zoals bijvoorbeeld woninginbraken) de afgelopen jaren afnemen, lijkt de problematiek rondom de ondermijnende criminaliteit niet minder te worden. Ondermijnende criminaliteit is onzichtbaar (maar voor de goede observeerder ook zichtbaar) aanwezig in onze wijken, dorpen en buitengebied.

Actiecentrum Oost-Brabant

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal resultaten op dit thema. Voor een uitgebreid verslag (met cijfers) over dit thema wordt verwezen naar het **Jaarverslag van het Actiecentrum: "Samen slagvaardig tegen ondermijning in Oost-Brabant 2019"**.

In Oost-Brabant is er voor gekozen om de gezamenlijke aanpak te ontwikkelen vanuit een krachtige samenwerking op lokaal niveau. Op regionaal niveau komt dit samen in het Actiecentrum Ondermijning. Dit is het platform waar de partners bij de aanpak van ondermijning elkaar weten te vinden. In 2019 zijn er diverse nieuwe partners aangesloten bij de aanpak vanuit het Actiecentrum: de Kmar, het UWV, de Iszw en de landelijke eenheid van de politie.

De programmadoelen zijn operationeel gemaakt langs de volgende lijnen:

- Eén-SMART-Overheid (1SO);
- 1 slagvaardig actiecentrum;
- Versterken van de gezamenlijke informatiepositie;
- Het 9-luik+ brengt focus, maar is geen rigide keurslijf;
- Meer integrale actie, meer integrale communicatie.

Enkele resultaten:

- Steeds meer basisteams gaan aan de slag met bestuurlijke interventieteams (naar het model van het Peelland InterventieTeam);
- In 2019 hebben er 4 regionale actieweken plaatsgevonden onder regie van het Actiecentrum: daarbij zijn honderden overtredingen en bijzonderheden geconstateerd in relatie tot ondermijning;
- Ook in 2019 heeft het succesvolle project Focusweek Autodrop plaatsgevonden: bij toerbeurt wordt aan de politie in elk basisteam gevraagd om witte bestelbusjes te controleren;
- In maart 2019 zijn op alle woonadressen in Oost-Brabant flyers over de gevaren van drugslabs en hennepkwekerijen verspreid: dat heeft geleid tot een flinke stijging van het aantal drugsgerelateerde MMA-meldingen. Dit heeft weer geleid tot meer aangetroffen henneplocaties en opslaglocaties synthetische drugs.
- Er zijn tientallen "drugslesjes" gegeven aan een brede doelgroep (van BOA's tot politie en van UWV tot buurtpreventieteams) om de awareness en meldingsbereidheid te vergroten.
- In 2019 is, met een budget van € 2.000.000,=, gestart met een wijkgerichte aanpak gericht op ondermijning (maar ook met aandacht voor zorg en preventie) in: Best, Meierijstad, Nuenen, Oss, Reusel-De Mierden, Uden, Helmond, 's-Hertogenbosch en Eindhoven. De aanpak is gericht op de drugscriminaliteit en daaruit voortkomende problematiek zoals geweld, intimidatie, witwassen, lage meldingsbereidheid, fraude en misbruik van kwetsbare inwoners.

Programmaraad Ondermijning

De Programmaraad Ondermijning (voorheen: integrale Stuurploeg Oost-Brabant) is opdrachtgever van het programma ondermijning en tevens verantwoordelijk voor strategische sturing op de uitvoering en het vaststellen van de programmatische en beleidsmatige kaders. De Programmaraad Ondermijning bestond in 2019 uit burgemeester J.M.L.N. Mikkers van de gemeente 's-Hertogenbosch (voorzitter), burgemeester J.W. Brenninkmeijer van de gemeente Waalre, burgemeester W.A.G. Hillenaar van de gemeente Cuijk, de heer A. van Oudheusden (in 2019 gemeentesecretaris van de gemeente Gemert-Bakel namens de gemeentesecretarissen van de regio), de hoofden veiligheid van de gemeenten Eindhoven en 's-Hertogenbosch en vertegenwoordigers van het OM, de politie, de TF-RIEC, de Belastingdienst en de FIOD.

Taskforce-RIEC

In 2019 zijn de onderdelen van het RIEC en de TF Brabant-Zeeland samengevoegd tot de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Het doel van deze organisatie is om te komen tot een effectieve en efficiënte hulp- en ondersteuningsstructuur voor het netwerk van ketenpartners, betrokken bij de aanpak van ondermijning en de daaraan verbonden criminaliteit. De partners (gemeenten, politie, OM, Belastingdienst en Taskforce-RIEC) hebben de ambitie om een ongunstig klimaat te creëren voor het bedrijven van criminele activiteiten.

Om de slagkracht nog groter te maken zijn het RIEC, de Taskforce de en actiecentra in Brabant en Zeeland in 2019 samengegaan als één nieuwe entiteit. Met de 24,5 miljoen euro van het Ministerie heeft de TF-RIEC een samenhangend programma ontwikkeld op Bestuurlijke Weerbaarheid, 1 Smart Overheid, Maatschappelijke Weerbaarheid en Sociale Weerbaarheid (wijkiaanpak).

De cijfers

Basisteam	2018			2019		
	Damocles sluitingen	Geruimde productieplaatsen	Waar-schuwingen	Damocles sluitingen	Geruimde productieplaatsen	Waar-schuwingen
's-Hertogenbosch	22	1	4	34		3
De Meerij	21	1	1	30		4
Maasland	26	3	11	20		13
Maas en Leijgraaf	17	0	4	18		6
Eindhoven	13	0	4	26		11
De Kempen	23	1	9	22		10
Dommelstroom	30	3	5	15		3
Peelland	23	2	1	24		14
Totaal	173	11	39	189	12	64

Verdere cijfers:

- Het aantal **geruimde hennepplantages** is gestegen van 193 in 2018 naar 228 in 2019
- Het aantal **dumpingen van synthetische drugs** is gedaald van 66 in 2018 naar 56 in 2019 (vergelijking: in 2016 waren er nog 72 dumpingen en in 2017 56)
- Het aantal **productieplaatsen van synthetische drugs** is gestegen van 11 in 2018 naar 12 in 2019 (ter vergelijking: in 2016 zijn er 9 labs ontdekt en in 2017 16);
- Het **aantal opslaglocaties van synthetische drugs** is gestegen van 15 in 2018 naar 23 in 2019 (ter vergelijking: in 2016 zijn er 30 opslaglocaties ontdekt en in 2017 13). Opslaglocaties zijn locaties waar criminelen hardware of chemicaliën voor de productie van synthetische drugs opslaan (dat kan een pand zijn, maar bijvoorbeeld ook een voertuig).
- De Outlaw Motorcyclegangs (OMG): in Oost-Brabant zijn 23 **criminele motorclubs** (5 grote en 18 kleine) die in totaal 364 leden hebben (van deze leden wonen ongeveer 300 leden ook in Oost-Brabant. De meeste leden wonen in Eindhoven, Dommelstroom en Maasland. Daarna volgen 's-Hertogenbosch, De Kempen, Maas en Leijgraaf en De Meierij.
- In 2019 zijn in Oost-Brabant 79 nieuwe onderzoeken gestart naar **criminele samenwerkingsverbanden** (csv's): er liepen aan het begin van het jaar al 68 onderzoeken. In totaal waren er dus in 2019 in onze regio 147 onderzoeken naar csv's. Alleen in de politie-eenheid Amsterdam waren er meer onderzoeken (212).

Oorzaak van minder dumpingen kan een verandering zijn in het productieproces van amfetamine (waarbij minder afval ontstaat) en het lijkt erop dat afvalstoffen meer door het riool gespoeld worden of geloosd vanuit voertuigen. Opvallend dat het aantal dumpingen in de laatste 3 maanden van het jaar plaatsvond: in deze maanden vonden 25 dumpingen plaats. De meeste hennepkwekerijen zijn aangetroffen in woningen (79%). Steeds vaker worden ook wapens aangetroffen op henneplocaties. Ook zorgwekkend is het signaal dat steeds vaker middelbare scholieren worden geworven voor het knippen van hennep.

Bibob

De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan het bevoegde bestuursorgaan de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Zo wordt voorkomen

dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Hieronder een overzicht van hoe vaak de Wet Bibob in 2019 is toegepast in de verschillende sectoren in de basisteams van onze regio:

	2019								2018
	Drank en Horeca	Exploitatie	Wabo Bouw	Wabo Milieu	Vastgoed	Aanbestedingen	Subsidies	Totaal x toegepast	Totaal x toegepast
's-Hertogenbosch	84	91	2	0	2	0	0	179	65
De Meierij	55	8	14	0	1	2	0	80	68
Maasland	23	26	39	3	0	0	0	91	99
Maas en Leijgraaf	54	31	17	0	0	0	0	102	53
Eindhoven	87	70	29	0	4	0	0	190	218
De Kempen	45	12	52	1	7	0	0	117	101
Dommelstroom	26	20	19	0	16	0	0	81	35
Peelland	61	28	73	9	71	0	0	242	233
OB Totaal	435	286	245	13	101	2	0	1082	872

Er is sprake van een duidelijke stijging van het aantal keren dat de Wet Bibob is toegepast. Opvallend zijn de stijgingen in 's-Hertogenbosch, Maas en Leijgraaf en Dommelstroom. Ook valt op dat er in 2 basisteams minder Bibob-toetsen zijn uitgevoerd: Eindhoven en Maasland. Uiteindelijk zijn er 13 vergunningen ingetrokken of aanvragen voor vergunningen geweigerd. Alle 38 gemeenten in onze eenheid hebben Bibob-beleid voor Drank en Horeca-vergunningen. Hoe zit dat bij de andere beleidsterreinen?

Exploitatievergunningen: 32 gemeenten
 WABO Bouw: 35 gemeenten
 WABO Milieu: 30 gemeenten
 Vastgoed(transacties): 18 gemeenten
 Aanbestedingen/ICT: 15 gemeenten
 Subsidies: 11 gemeenten

Vanuit de gedachte dat voorkomen moet worden dat malafide ondernemers naar gemeenten gaan waar geen Bibob-toets wordt uitgevoerd, is het aan te bevelen dat alle gemeenten Bibob-beleid invoeren op alle beleidsterreinen.

Horizontale fraude

Horizontale fraude is fraude binnen het financieel-economisch verkeer tussen burgers, bedrijfsleven en financiële instellingen. Door het parket Oost-Brabant werden in 2019, 210 verdachten geregistreerd ter zake van fraudedelicten. Het aantal betekenisvolle zaken met betrekking tot faillissementsfraude (2 in 2019; 3 in 2018; 8 in 2017) en fraude tegen financiële instellingen (8 in 2019; 8 in 2018; 0 in 2017) bleef achter bij de doelstelling (30). Er zijn tevens 41 internet gerelateerde zaken opgepakt (doelstelling was 15 zaken; 23 in 2018 31 in 2017). Daarnaast zijn in de categorie overige fraudezaken nog 141 verdachten (47 in 2018) geregistreerd

	Fraudedelicten verdachten	Faillissementsfraude zaken
2016	229	11
2017	142	8
2018	142	3
2019	210	2

Afpakken

Afpakken is het ontnemen van wederrechtelijk verkregen vermogen. Omdat veel strafbare feiten gepaard gaan met financieel gewin is er in 2015 voor gekozen om afpakken een normaal onderdeel van het werk te maken. Dit houdt in dat de afpakdoelstelling breed is weggezet in de organisatie. De ingezette aanpak van afpakken draagt zorg voor een goede borging van afpakken in de dagelijkse werkzaamheden. Met een beslagresultaat (peildatum 5-3-2020) van € 8.274.149 is de doelstelling van 2019 van € 13.500.000 (€ 9.965.000 + € 3.535.000 (extra intensivering Zuid-3)) niet gehaald. De doelstelling voor incasso is ook niet behaald. De doelstelling bedroeg € 7.042.585 (bestaande uit € 4.264.807 + € 2.777.778 (extra intensivering Zuid 3)) waarvan in 2019 € 2.246.040 gerealiseerd kon worden.

	Beslagresultaat	Incassoresultaat
2016	€ 10.103.020	€ 1.880.503
2017	€ 12.259.243	€ 2.046.734
2018	€ 5.375.778	€ 2.131.546
2019	€ 7.983.546	€ 2.246.040

Bestuurlijk afpakken

In Nederland staan miljoenen euro's open aan openstaande gemeentelijke vorderingen, dwangsommen, boetes en onterecht uitbetaalde uitkeringen aan criminelen. In Zeeland en Brabant werken sedert 2018 politie, gemeenten en Belastingdienst samen om crimineel geld bestuurlijk af te pakken. In Oost-Brabant is in 2018 een projectleider bestuurlijk afpakken aangesteld bij het Actiecentrum die de awareness rondom dit onderwerp heeft vergroot en gemeenten ondersteunt bij concrete cases. In 2019 hebben incassotrajecten plaatsgevonden in 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Helmond, Laarbeek, Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert. In 2019 is er in onze regio voor een totaalbedrag van € 344.466,20 bestuurlijk afgepakt.

Beslaglegging door Belastingdienst

De belastingdienst in Oost-Brabant is een partner bij de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. In 2019 heeft de Belastingdienst (directie MKB kantoor Eindhoven) in het kader van de samenwerking binnen het RIEC Oost-Brabant € 897.000,= geïnd en/of verrekend en voor € 30.268.000,= (geheel of gedeeltelijk) beslag gelegd.

Mensenhandel

De Ketenregisseur Mensenhandel werkt in opdracht van, en legt verantwoording af aan, de Regionale Tafel Mensenhandel Oost-Brabant. De Regionale Tafel is de aanjager voor de gehele regio Oost-Brabant en richt zich hoofdzakelijk op de bestuurlijke aanpak van mensenhandel. Van de Regionale Tafel Mensenhandel maken thans deel uit burgemeester A.M.H. Roolvink van de gemeente Grave (voorzitter), burgemeester J.G.M.T. Ubachs van de gemeente Best, burgemeester J.F.M.G. Gaillard van de gemeente Son en Breugel, de ketenregisseur mensenhandel, de adviseur Regioburgemeester en vertegenwoordigers van het OM, de politie, de TF-RIEC, ISZW, zorgcoördinatie slachtoffers mensenhandel en de gemeente Eindhoven.

De activiteiten van de ketenregisseur hebben voor een belangrijke impuls in de aanpak van Mensenhandel gezorgd, zodat de BR heeft besloten om deze functie te continueren tot en met augustus 2021. Daarnaast hebben alle 38 gemeenten in Oost-Brabant een aandachtfunctionaris mensenhandel die medio 2019 door de Ketenregisseur Mensenhandel in kennis zijn gebracht inzake landelijke en regionale ontwikkelingen.

In het najaar van 2019 is de Ketenregisseur Mensenhandel gestart met individuele bezoeken aan gemeenten om per gemeente de aanpak van mensenhandel te bespreken.

In 2019 is het concept Zorgconvenant voor slachtoffers mensenhandel aangeboden aan gemeenten om in eerste concept te beoordelen. Dit Zorgconvenant legt de juridische basis voor het delen van gegevens inzake de zorg en opvang voor slachtoffers mensenhandel.

Eind 2019 is aan gemeenten de notitie aangeboden inzake het bestuurlijk toezicht op de prostitutiebranche. Inhoudelijk gaat de notitie in op een mogelijke samenwerking tussen politie en gemeenten. In 2019 en 2020 zal de notitie in de driehoeken besproken worden.

Op 18 oktober 2019 is de Slachtoffermonitor mensenhandel 2014-2018 verschenen van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. Geconcludeerd werd dat steeds meer slachtoffers uit beeld raken, waardoor een passende aanpak uitblijft. Het aantal geregistreerde slachtoffers is in de periode 2014-2018 bijna gehalveerd. In algemene zin is er steeds minder zicht op aard en omvang mensenhandel, zowel landelijk als regionaal. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel heeft eind 2019 de Regionale Tafel Mensenhandel Oost-Brabant gevraagd om mee te doen met een pilot monitoring mensenhandel, om de aard en omvang in Oost-Brabant (beter) inzichtelijk te krijgen.

Dit sluit aan bij de punten van zorg die er ook in onze regio zijn: het overleg over de integrale aanpak van signalen met betrekking tot mensenhandel komt onvoldoende van de grond en er komen nauwelijks signalen naar boven. De weinige signalen worden (relatief vaak) monodisciplinair afgedaan, zonder de ketenpartners te informeren. Meer en langdurige aandacht zijn dus noodzakelijk.

Voor meer informatie, duiding en achtergrondinformatie over de aanpak van ondermijning in Oost-Brabant verwijzen we naar het Jaarverslag van het Actiecentrum: "Samen slagvaardig tegen ondermijning in Oost-Brabant 2019".

Tevens verwijzen we voor meer informatie over ondermijnende criminaliteit naar het Integraal Jaarverslag 2019 van de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland.

5

Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie

Programmaraad

In 2014 is de Programmaraad integrale aanpak jihadisme opgericht om met diverse partijen te overleggen over de aanpak van jihadisme in onze regio. Eind 2018 heeft de Programmaraad besloten de focus te verbreden naar alle vormen van radicalisering: naast jihadisme is er thans ook aandacht voor radicalisering bij links-, rechts-, dieren- en milieuextremisten. In het RVP en ROA zijn aan radicalisering de begrippen "maatschappelijke onrust" en "polarisatie" toegevoegd waarbij maatschappelijke onrust moet worden gelezen als maatschappelijke ontwrichtende spanningen als gevolg van radicalisering en polarisatie. Hoofddoel blijft het voorkomen dat inwoners van Oost-Brabant radicaliseren. De Programmaraad noemt zich derhalve sinds 25 oktober 2018 dan ook de Programmaraad Radicalisering.

De Programmaraad Radicalisering bestaat uit burgemeester M.J. Houben van de gemeente Nuenen (voorzitter), burgemeester F. Naterop van de gemeente Boxtel (vicevoorzitter in 2019), burgemeester Van Meygaarden van de gemeente Boxtel (vicevoorzitter vanaf 2020), de adviseur Regioburgemeester, de regionaal projectleider radicalisering en vertegenwoordigers van het OM, de politie, de NCTV⁷, de KMAR, het Zorg- en Veiligheidshuis, het Regiobureau IV en de gemeenten Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Oss.

Radicalisering in Oost-Brabant

Uit het vier keer per jaar verschijnende Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) komt naar voren dat jihadisme de grootste bedreiging blijft voor ons land, maar dat ook andere vormen van radicalisering een risico zijn: rechtsradicalisering, linksradicalisering en radicalisering bij dieren- en milieuactivisten. Duidelijke uiting van radicalisering bij dierenactivisten was de bezetting van een stal op 13 mei 2019 in Boxtel. Discussies en demonstraties over gevoelige onderwerpen zijn in een democratische rechtsstaat vanzelfsprekend toegestaan, maar de gemoederen lopen tegenwoordig zo hoog op dat maatschappelijke onrust

en polarisatie dreigen. Dit hebben we gezien bij de discussies rondom Zwarte Piet, maar het wordt ook waar genomen bij de protesten van boeren tegen (milieu) beleid van de provincie en de nationale overheid.

Signalen inzake mogelijke radicalisering kunnen worden ingebracht bij de weegtafel radicalisering in het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost die actief is voor de hele regio Oost-Brabant. In 2019 kwamen bij de weegtafel 32 signalen binnen waarbij door de weegtafel werd bekeken of er daadwerkelijk sprake was van radicalisering. Van deze 32 signalen zijn er 6 signalen door het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost opgepakt als een casus radicalisering en is er 1 signaal als een "gewone" COM-zaak behandeld. Daarnaast is 1 signaal opgepakt door het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Noordoost. Opvallend is dat van de 32 signalen die zijn binnengekomen voor de weegtafel er 28 uit Brabant-Zuidoost afkomstig zijn en slechts 4 uit Brabant-Noordoost.

Versterkingsgelden 2019

Ook in 2018 heeft de Programmaraad een aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit de versterkingsgelden die het kabinet beschikbaar stelt voor de aanpak van radicalisering. De NCTV en de Minister van Justitie en Veiligheid hebben de aanpak van radicalisering en jihadisme in onze regio voor het jaar 2019 ondersteund met een bedrag van in totaal € 510.100,-. Door een verschil van inzicht tussen enerzijds de NCTV/Ministerie van J&V en anderzijds de Algemene Rekenkamer (over de wijze van verantwoorden) kon de aanvraag voor 2020 pas begin januari 2020 worden ingediend.

Regionale samenwerking

Belangrijk onderdeel van de aanvraag versterkingsgelden 2019 was het onderdeel "regionale samenwerking". De aanpak van radicalisering in de regio verschilt per gemeente. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat de problematiek zich niet overal in gelijke mate voordoet

(hoewel het feit dat het niet herkend wordt helaas niet altijd betekent dat het zich ook niet voordoet). Anderzijds zijn veel gemeentelijke afdelingen veiligheid al overbelast door (zeker in Brabant) de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Samenwerking is dus essentieel om stappen vooruit te zetten. Voor versteviging van deze regionale aanpak heeft onze regio gelden ontvangen om een tijdelijk regionaal projectleider radicalisering aan te stellen die op 1 oktober 2019 van start is gegaan. Zij is begonnen met het bezoeken van de 38 gemeenten in onze regio om daarmee een gedegen beeld te krijgen van de stand van zaken rondom radicalisering in Oost-Brabant. Vanuit de politie vindt een dergelijke actie ook plaats richting de basisteams in onze eenheid.

Quickscans

In 2017 heeft het bureau EMMA (Experts in Media en Maatschappij) quickscans uitgevoerd in verschillende gemeenten in onze regio. De quickscans werden betaald vanuit de versterkingsgelden van de NCTV. In opdracht van de Programmaraad heeft het bureau EMMA in de tweede helft van 2018 ook quickscans uitgevoerd in Heusden, Landerd, Oss, Boxtel, Gemert-Bakel en Laarbeek. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2019 opgeleverd. De conclusies en aanbevelingen zijn meegenomen in de doorontwikkeling van de regionale aanpak.

Focusgroepen

Focusgroepen zijn groepen van sleutelfiguren in de lokale samenleving waarmee inzicht wordt verkregen in wat er speelt in de verschillende gemeenschappen. In de Programmaraad is afgesproken dat met focusgroepen wordt gestart in de gemeenten waar een quickscan is uitgevoerd (dat zijn naast de onder de paragraaf Quickscans genoemde gemeenten: Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Haaren, Cuijk, Veldhoven, Valkenswaard, Helmond en Meierijstad). Het project Focusgroepen wordt mede ondersteund door de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS). Voor veel gemeenten blijkt het inrichten van focusgroepen een arbeidsintensieve en gecompliceerde opdracht. Door de ESS is derhalve geadviseerd om gebruik te maken

van gespecialiseerde bureaus die werkzaam zijn op dit werktein. Na gesprekken met 3 (door de ESS aanbevolen) bureaus is NTA (Nuance door Training & Advies) uitgekozen. Zij zijn met de betrokken gemeenten aan de slag gegaan om focusgroepen of een netwerk van sleutelfiguren in te richten in deze gemeenten. Een van de onderdelen van dit traject is om precies te bepalen waar de behoeften liggen in de verschillende gemeenten én om te inventariseren welke (religieuze) gemeenschappen er zijn. De volgende stap is het concreet inrichten van focusgroepen of het netwerk van sleutelfiguren. Hiermee is gestart in 2019.

Trainingen

De regio Oost-Brabant heeft vanuit de versterkingsgelden wederom trainingen toegekend gekregen. Deze trainingen worden in natura verstrekt en worden gegeven door het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR). Naast de reguliere basis- en verdiepingstraining werden er ook trainingen speciaal gericht op Jeugdwerkers, GGZ medewerkers en voorlichting voor de eigen organisatie (train de trainer) aangeboden.

Gegeven trainingen in Oost-Brabant:

- 8 basistrainingen tegengaan radicalisering
- 3 verdiepingstrainingen tegengaan radicalisering
- 2 trainingen voorlichting eigen organisatie
- 3 basistrainingen tegengaan radicalisering voor GGZ professionals
- 3 basistrainingen tegengaan radicalisering voor het jeugddomein
- 2 basistrainingen herkennen rechts-, links- en dierenextremisme
- 1 3-daagse Behr-verdiepingstraining radicalisering en multicultureel vakmanschap
- 1 2-daagse NTA-training inzake methodisch duiden

Aan deze trainingen hebben medewerkers van gemeenten, politie, OM, KMAR, ketenpartners (zoals jongerenwerk, welzijnsorganisaties, woningbouwverenigingen, Centrum voor Jeugd en Gezin, MEE), GGZe/Woenselse Poort en Reinier van Arkel.

⁷ NCTV = Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding en Veiligheid

6

Cybercrime en cybersecurity

Cybercrime en cybersecurity zijn nieuwe strategische thema's voor het Regionaal Veiligheidsplan. Onder cybercrime wordt verstaan de criminaliteit met ICT als middel én doelwit. Daar waar vormen van zichtbare criminaliteit de afgelopen jaren een dalende tendens lieten zien, stijgt het aantal zaken betreffende cybercrime en cybersecurity. De aangiftebereidheid ligt bij deze delicten erg laag. In de in maart 2020 gepubliceerde Veiligheidsmonitor van het CBS gaf 13 procent van de 15-plussers aan slachtoffer te zijn geweest van een of meer cybercrimedelicten. In 2012 was dit 12 procent, in 2017 11 procent. Sinds 2017 is er in de politieregistraties sprake van een flinke toename van hacken (verdubbeling), identiteitsfraude (17 procent), en internetoplichting (39 procent).

In juli 2019 heeft het CBS het onderzoek "Digitale Veiligheid en Criminaliteit"⁸ gepubliceerd. In dat onderzoek is aan de slachtoffers van digitale criminaliteit onder andere gevraagd of ze aangifte hebben gedaan bij de politie. De frequentie van deze aangiften varieert sterk tussen de verschillende vormen van digitale criminaliteit. Bij aankoopfraude en bij identiteitsfraude zonder

financieel verlies deed bijna een kwart van de slachtoffers aangifte. Van hacken deed minder dan 3 procent aangifte. Interpersoonlijke incidenten werden door 10 procent van de slachtoffers aangegeven bij de politie. Belangrijke redenen voor slachtoffers om niet te melden of geen aangifte te doen, waren "dat het niet helpt" of dat het niet belangrijk genoeg was.

Het aantal aangiftes dat betrekking heeft op cybercrime stijgt fors: van 517 in 2017 naar 615 in 2018 en 1.375 in 2019. Waar het schadebedrag in 2018 nog € 1.700.000 bedroeg, is dat schadebedrag in 2019 opgelopen tot ongeveer € 3.500.000,-.

Uit eerdere berekeningen blijkt dat het aantal meldingen bij het Landelijk meldpunt internetoplichting (LMIO) ongeveer 10 keer hoger is dan het aantal aangiftes (in onze regio). Het betreft dan vaak zaken van, bijvoorbeeld, marktplaatsfraude. Tevens is uit eerdere onderzoeken gebleken dat het aantal meldingen bij de fraudehelpdesk voor Oost-Brabant bijna 100 keer hoger is dan het aantal aangiftes.

In 2019 zijn er 14 verdachten aangeleverd uit reguliere onderzoeken en zijn er 3 fenomeenonderzoeken afgerond. Naast de cybercrimezaken in enge zin wordt ook aandacht besteed aan gedigitaliseerde criminaliteit in het geval dat de opsporing verdergaande digitale expertise vereist. Hoewel dit type onderzoek verhoudingsgewijs veel capaciteit vergt, komen dit soort onderzoeken cijfermatig niet terug in de resultaten.

Medio 2018 heeft zich rond dit thema een ambtelijke werkgroep geformeerd om een eerste verkenning te doen. De ambtelijke werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeenten Son en Breugel, Asten-Someren, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, het OM, de politie, de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en het Regiobureau IV, heeft een verkenningnotitie opgeleverd die is besproken door de BR op 21 oktober 2019. In deze verkenningnotitie cyber zijn de ambities en doelen vanuit het RVP omgezet in concretere acties om in 2019-2020 (en verder) op te pakken:

- Het vergroten van kennis en kunde bij politie, Openbaar Ministerie en gemeenten ten aanzien van cybercrime en informatieveiligheid;

- Het vergroten van de bewustwording, kennis en weerbaarheid bij burgers (met een extra focus op kwetsbare doelgroepen als jongeren en ouderen) en bedrijven;
- Het verbeteren van de informatiepositie van gemeenten, politie en OM (intelligence);
- Het versterken van de informatieveiligheid.

Inmiddels is ook de bestuurlijke werkgroep Cyber ingericht: de Programmaraad Cyber. Hiervan maken deel uit: burgemeester C.H.C. van Rooij van de gemeente Meierijstad (voorzitter), burgemeester J.G.M.T. Ubachs van de gemeente Best (vicevoorzitter) en vertegenwoordigers van het OM, de politie, de beide Veiligheidsregio's en het Regiobureau IV.

De Programmaraad Cyber zorgt voor het verder uitwerken, uitvoeren en monitoren van de ontwikkelacties. Daarnaast is de Programmaraad de schakel tussen de regio en de landelijke initiatieven, zoals de cybersecurity alliantie, het landelijk dekkend stelsel van cybersecurity samenwerkingsverbanden of het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO).

⁸ Het onderzoek naar Digitale Veiligheid en Criminaliteit is een nieuw onderzoek dat het CBS in het najaar van 2018 als pilot heeft uitgevoerd in samenwerking met de politie. Voor dit onderzoek werden 100 duizend personen benaderd, van wie ruim 38 duizend meededen.

Programmaraad Zorg & Veiligheid:

Overeenkomstig de in het ROA (en in de Bestuurlijke Regiegroep) uitgesproken wens is de stuurgroep "Verward...en dan?" op 5 september 2019 omgevormd tot de Programmaraad Zorg & Veiligheid (hierna: PRZV).

Thans zijn de volgende onderwerpen belegd bij de PRZV:

- I. Implementatie 9 bouwstenen **personen met verward gedrag**;
- II. Implementatie **Wet verplichte ggz en Wet Zorg en Dwang**;
- III. Pilot implementatie **Ketenveldnorm**: levensloop-functie en beveiligde intensieve zorg voor de pilot-regio Oost-Brabant.

Eind 2019 en begin 2020 hebben er gesprekken plaatsgevonden met leden van de PRZV over de toekomst van de PRZV. De resultaten van deze gesprekken zullen leiden tot een voorstel tot doorontwikkeling van de PRZV in 2020. Thans maken deel uit van de PRZV: wethouder S.I.S. Heijboer van de gemeente Vught (voorzitter), burgemeester J.C.R. Keijzers van de gemeente Oirschot, burgemeester M. Moorman van de gemeente Bernheze, wethouder R. Richters van de gemeente Eindhoven, wethouder T. van Kessel van de gemeente Oss, wethouder H. van Dijk van de gemeente Helmond en vertegenwoordigers van het OM, de politie, de GGZ OB, de GGZe, Reinier van Arkel, Novadic-Kentron, de GGD'en, het Regionaal Ambulancevervoer, de Huisartsenpost, de Zorg- en Veiligheidshuizen, STEVIG (verstandelijke gehandicaptensector) de VGZ en het Regiobureau IV.

WVGGZ:

Op 1 januari 2020 is de Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door de Wet verplichte ggz (Wvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd). Dit betekende dat de gemeenten, het OM, de GGZ-instellingen en de politie zich in 2019 moesten voorbereiden op de invoering van de Wvggz en de Wzd. De Wvggz geldt voor betrokkenen als hun gedrag als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel voor betrokkene zelf of voor anderen en verplichte zorg de enige manier is om dat ernstige nadeel weg te nemen. De Wvggz geldt niet voor cliënten met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening; voor hen geldt de Wzd.

Afgevaardigden van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Helmond, Oss, CGM⁹ en het Regiobureau zijn in overleg getreden met vertegenwoordigers van OM, politie en de 3 GGZ-instellingen in onze regio (GGZE, GGZ-Oost-Brabant en Reinier van Arkel). Later zijn ook vertegenwoordigers van patiënten en familie aangesloten. Doel was om regionaal afspraken te maken en concreet producten op te leveren waarmee gemeenten deze nieuwe wet kunnen implementeren. Een regionale projectgroep droeg zorg voor dit project. De projectgroep kwam tot de conclusie dat het noodzakelijk is dat een projectleider moest worden aangesteld voor de regionale implementatie van de Wvggz. Om dit te financieren zijn door de regio Oost-Brabant 2 subsidieverzoeken ingediend bij ZonMw waarvan er een is gehonoreerd (€ 49.995,-). Het project is verder gefinancierd door bijdragen van de gemeenten Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Oss en Helmond en een bijdrage uit het Veiligheidsfonds. Na een selectie is uiteindelijk gekozen voor DSP.

Er hebben 3 regionale bijeenkomsten plaatsgevonden voor gemeentelijke medewerkers Zorg en Veiligheid (bij de GGZ Oost-Brabant in Huize Padua/Boekel, bij de GGZe in Eindhoven en bij Reinier van Arkel in 's-Hertogenbosch). Voor de zomer van 2019 zijn uiteindelijk een model handreiking met werkdocumenten van de projectgroepen zorgmachtiging, crisismaatregel en

regionaal overleg, een model collegevoorstel en model persbericht gepresenteerd die door de gemeenten konden worden gebruikt bij de lokale en subregionale implementatie van de Wvggz/Wzd.

Verdere activiteiten van de Projectgroep en DSP (in de tweede helft van 2019):

- Subregionale oefensessies m.b.t. triage, verkennend onderzoek en crisismaatregel (o.a. voor psychiaters en burgemeesters) met notitie "lessons learned" in Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Oss;
- Regionale bijeenkomst Wvggz en Wzd
- Themabijeenkomst samenloop Wvggz en jeugd;
- Beantwoorden van vragen van betrokken ketenpartners;
- Periodiek opstellen van Nieuwsflitsen met daaraan gekoppelde links naar relevante documenten (met name VNG, Dwang in de zorg)
- Actualiseren en aanscherping van de implementatiehandreiking.

Ook zijn er regionaal afspraken gemaakt over het Regionaal Overleg (RO): in artikel 8:31 Wvggz is het bepaald dat de officieren van justitie, de colleges van burgemeester en wethouders en de geneesheren-directeuren van zorgaanbieders die deel uitmaken van een GGD-regio, tevens veiligheidsregio, in ieder geval eenmaal in de drie maanden met elkaar overleg voeren, de politie en overige ketenpartners in de zorg over het aanbod van verplichte zorg in de regio, de knelpunten bij de voorbereiding daarop en de tenuitvoerlegging en de uitvoering ervan, waaronder in ieder geval begrepen de noodzakelijke gegevensverstrekking, alsmede het toezicht op de verplichte zorg. Indien nodig kan bestuurlijk worden opgeschaald naar de PRZV. De BR heeft op 9 oktober 2019 ingestemd met de voorgestelde inrichting en werkwijze van het RO.

Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)

In 2019 was de Bopz nog van kracht in ons land. Door het Openbaar Ministerie zijn in 2019 2.150 Bopz-verzoeken aan de rechtbank gedaan.

Overzicht Bopz-verzoeken OM aan de Rechtbank:

2015	1.747
2016	1.680
2017	1.929
2018	2.063
2019	2.150

Personen met verward gedrag:

Een deel van de Nederlandse bevolking vertoont verward gedrag. Dit kan tot (groot) persoonlijk leed leiden voor de personen in kwestie en hun omgeving. In sommige gevallen zijn deze personen ook een gevaar voor zichzelf en hun omgeving. Zij kunnen door hun daden anderen leed berokkenen en zodoende ook maatschappelijke onrust en onveiligheidsgevoelens veroorzaken. Ten behoeve van dit jaarverslag is gekeken naar het aantal meldingen over personen met verward gedrag die bij de politie zijn gedaan, de zogenaamde E33 meldingen. Uit het overzicht is op te maken dat ook in 2019 in verschillende basisteams weer sprake was van een stijging van het aantal meldingen. Enkele gemeenten hebben duidelijk meer meldingen dan anderen: dat kan komen door aanwezige faciliteiten, organisaties of instellingen. Ten opzichte van 2015 is het aantal E33-meldingen fors gestegen. Echter: in een aantal basisteams (De Meerij, Eindhoven-Zuid, Eindhoven-Noord en Dommelstroom) is het aantal meldingen in 2019 afgenomen.

⁹ CGM = Cuijk, Grave en Mill en Sint-Hubert

E33 OVERLAST DOOR VERWARD/OVERSPANNEN PERSOON (per wrkgb NP: Basisteam)									
Incidenten	2015	2016	2017	2018	2019	verschil 2019-2018	groei	verschil 2019-2015	groei
's-Hertogenbosch	627	697	771	789	810	21	2,6%	183	29,2%
De Meierij	485	589	716	791	680	-111	-16,3%	195	40,2%
Maasland	229	259	242	338	413	75	18,2%	184	80,3%
Maas en Leijgraaf	406	443	388	499	513	14	2,7%	107	26,4%
Eindhoven-Zuid	486	599	864	1.051	1.033	-18	-1,7%	547	112,6%
Eindhoven-Noord	709	814	1.148	1.527	1.230	-297	-24,1%	521	73,5%
De Kempen	363	463	526	550	606	56	9,2%	243	66,9%
Dommelstroom	351	390	446	522	467	-55	-11,8%	116	33,0%
Peelland	584	719	803	821	919	98	10,7%	335	57,4%
Totaal	4.240	4.973	5.904	6.888	6.671	-217	-3,3%	2.431	57,3%

In deze tabel hebben we, gelet op dit specifieke onderwerp, de 2 basisteams van Eindhoven separaat weergegeven. Het valt op dat in een aantal basisteams het aantal E33-meldingen in 2019 lager was dan in 2018. Weliswaar is de stijging t.o.v. 2015 overal groot, maar verschillende basisteams vertonen dus het laatste jaar een verbetering.

Opvallend is dat in ons land de afgelopen jaren niet alleen het aantal E33-meldingen (fors) is gestegen, maar ook het aantal daklozen. Hoewel zeker niet alle daklozen tot de categorie "personen met verward gedrag" kunnen worden gerekend, is er zeker een overlap. Het CBS meldde in augustus 2019 dat het aantal dakloze 18- tot 65-jarigen in Nederland is toegenomen van 17,8 duizend in 2009 naar 39,3 duizend in 2018. De werkelijke aantallen liggen waarschijnlijk nog hoger. Mensen die illegaal in Nederland verblijven en dakloos zijn, zijn niet meegerekend. Van alle 18- tot 65-jarige daklozen had vorig jaar 57 procent een migratie-achtergrond. Het overgrote deel (84 procent) was man. Vaak wordt verwezen naar de krappe woningmarkt en de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg.

Stuurgroep/Project "Verward...en dan?":

Medio 2015 is gestart met een project op dit thema waarin verschillende partijen intensief samenwerken aan een humane en sluitende aanpak in de zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag. Zoals eerder opgemerkt in dit jaarverslag in de Stuurgroep "Verward...en dan?" per september 2019 verder gegaan in de Programmaraad Zorg en Veiligheid.

Ketenveldnorm:

De ketenveldnorm levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg is ontwikkeld om een sterke verbetering te realiseren in de ondersteuning, begeleiding en zorg voor mensen met gevaarlijk gedrag als gevolg van een psychische stoornis en/of een verstandelijke beperking. De ketenveldnorm richt zich op mensen die geen strafrechtelijke titel (meer) hebben, onder 'reguliere' financieringsstromen vallen, maar wel een forensisch behandel- en begeleidingsklimaat nodig hebben. Het gaat in Nederland om ongeveer 2000 tot 3000 mensen en in Oost-Brabant naar verwachting om ongeveer 150 mensen. Het betreft mensen met veelal meervoudige problematiek (combinatie psychiatrische problematiek, verslaving aan middelen en/of verstandelijke beperking). Met de ketenveldnorm wordt een belangrijke stap gezet in het proces naar passende zorg en ondersteuning voor deze mensen.

Vier pilotregio's experimenteren vanaf 2019 met de invoering om knelpunten in kaart te brengen en mogelijke oplossingsrichtingen zoeken. Oost-Brabant is één van deze pilotregio's. De GGzE, en daarbinnen de Forensische Psychiatrische Kliniek De Woenselse Poort, voert regie op deze pilotregio en heeft een projectmanager aangesteld. Er is een bijdrage van € 25.000 uit het Veiligheidsfonds voor de projectkosten voor de Implementatie van de Ketenveldnorm in Oost-Brabant toegekend.

In 2019 lag de focus op het versterken van de samenwerking tussen zorg- & veiligheidspartners en op de inrichting van de ketenveldnorm. Aanmelding voor, en toegang tot, de ketenveldnorm gaat via beide Zorg- & Veiligheidshuizen. De uitvoering vindt plaats door forensisch FACT-teams van diverse zorginstellingen (ggz, verslaving en verstandelijk beperkten), in nauwe samenwerking met gemeenten (sociaal en veiligheidsdomein), politie, OM en reclassering. In de regio zijn op diverse plaatsen (extra) beveiligde zorgplekken beschikbaar, om flexibel zorg op- en af te kunnen schalen.

In 2019 is ook gestart met de uitvoering (vanaf juni in Zuidoost-Brabant en vanaf december in Noordoost-Brabant). In totaal zijn vorig jaar 15 mensen geïncludeerd in Oost-Brabant.

Na het vaststellen van het Regionaal Veiligheidsplan 2019-2022 is er voor het eerst in onze regio Oost-Brabant een Regionale Ontwikkelagenda (hierna: ROA) opgesteld waarin de inspanningen die nodig zijn van de verschillende partijen om de ambities en doelstellingen te verwezenlijken zijn opgenomen.

De verschillende in dit hoofdstuk te bespreken punten lijken op het eerste gezicht misschien geen direct verband met elkaar te houden, maar hebben dat uiteindelijk wel. Het gaat namelijk om ontwikkelingen die van invloed zijn (zowel positief als negatief) op de veiligheid en leefbaarheid in Oost-Brabant en die bijdragen aan de bovenstaande uitgangspunten.

Intergemeentelijke integraliteit:

Integraliteit geldt niet alleen tussen partners, maar ook binnen de organisaties: zo moeten de afdelingen veiligheid en zorg samenwerken bij dossiers zoals de aanpak van personen met verward gedrag, de Wvvgz, radicalisering of de aanpak mensenhandel. De samenwerking tussen verschillende afdelingen zien we ook terug bij thema's als de problematiek rondom woonwagencollocaties (veiligheid en huisvesting), drugs (veiligheid en gezondheid/welzijn). Deze samenwerking gaat zeker nog niet vanzelf. Hoewel er goede stappen zijn gezet gedurende het afgelopen jaar, kan deze samenwerking beter en natuurlijker.

Onderwijs:

Zorg van aandacht is de samenwerking met het onderwijs (middelbare scholen). Bij onderwerpen als radicalisering en drugs is het noodzakelijk dat er samen opgetrokken wordt om jongeren weerbaar te maken. Om verschillende redenen (zoals een overvol onderwijsprogramma of angst voor imagoschade) zijn veel scholen helaas terughoudend bij deze samenwerking.

Samenwerking met het bedrijfsleven:

Door het opzetten van het PVO (zie hoofdstuk 3 van dit jaarverslag) wordt de samenwerking gezocht met het bedrijfsleven.

Website Regiobureau IV:

De BR heeft op 9 december 2019 ingestemd met het opzetten van een website voor het Regiobureau IV. Middels deze website (in de vorm van een Kennisbank voor onderwerpen als radicalisering, evenementen, cyber en zorg en veiligheid) kunnen documenten (zoals beleidsstukken, "best practices", APV-voorstellen, voorlichtingsmateriaal en artikelen) gedeeld worden. Dit voorkomt dat op verschillende plekken in onze regio dezelfde stukken worden ontwikkeld. Het moet een platform voor alle RVP-partners worden (de 38 gemeenten, het OM en de politie).

Routing documenten voor Bestuurlijke Regiegroep:

Tijdige verzending van de stukken naar de BR blijft een punt van aandacht: het blijkt soms lastig te zijn om de stukken tijdig te kunnen verzenden. In 2020 moet hier nog strakker op worden toegezien. Derhalve heeft de BR op 7 juni 2019 besloten het aantal bijeenkomsten van de BR in het najaar wordt teruggebracht naar 2. Tevens is de afspraak bevestigd dat stukken voor de BR eerst worden besproken tijdens het IV-overleg. Stukken die, vanwege de actualiteit, later worden aangeleverd (en dus niet meer kunnen worden besproken in het IV-overleg en/of de Driehoeken Basisteams) kunnen louter ter kennisname/ter informatie worden geagendeerd. Besluitvormende stukken waar de besluitvorming niet kan wachten tot een volgende bijeenkomst en er beargumenteerd wordt dat eerdere aanlevering niet mogelijk was kunnen alleen worden geagendeerd in overleg met de voorzitter van de BR.

Politicapaciteit:

De druk op de beschikbare politicapaciteit van de eenheid Oost-Brabant is al enige tijd aanzienlijk. Niet alleen vergen de (borging van de) aanpak van ondermijnende criminaliteit en de verhoogde inzet op Bewaken en Beveiligen (naar aanleiding van de moord op Derk Wiersum op 18 september 2019) in grote mate inzet, maar ook demonstraties van agrariërs, dierenrechtenactivisten en Pegida hebben veel gevraagd van de beschikbare en inzetbare capaciteit. Daarnaast zijn er ook een aantal interne factoren die binnen het Korps Nationale Politie bijdragen aan de (gevoelde) capaciteitsdruk: roosterdruk, (de komende jaren) een grote uitstroom van politiemensen die met pensioen gaan en toont de reputatiemonitor aan dat het interne vertrouwen bij de collega's is afgenomen. Binnen de eenheid wordt de ontstane capaciteitsproblemen frequent het hoofd geboden door met capaciteit te schuiven, oftewel de zogenaamde kaasschaafmethode. Dit is weinig toekomstbestendig: de hoogste nood wordt geleidigd, maar de consequentie van deze aanpak is dat soms lastige keuzes niet zichtbaar worden en daardoor onvoldoende input wordt geboden voor de discussie met het gezag over de te stellen prioriteiten of hoe vraagstukken op een andere manier kunnen worden opgepakt. De druk op de politicapaciteit is de komende jaren een blijvende factor – niet alleen voor de eenheid Oost-Brabant, maar ook voor het gehele Korps Nationale Politie. Intern zal een slag moeten worden gemaakt waardoor er meer zicht komt op keuzes in het werk.

Werkdruk bij IV'ers:

Het afgelopen jaar zijn er verschillende keren signalen afgegeven door IV'ers in het regionaal IV-overleg over de werkdruk in de verschillende gemeenten. Gemeentelijke afdelingen veiligheid krijgen steeds meer thema's ter behandeling: van radicalisering tot mensenhandel en van cyber tot ondermijnende criminaliteit. In veel gemeenten wordt het lastiger om met de beperkte capaciteit al deze onderwerpen volledige aandacht te geven. In de BR is dit onderwerp inmiddels ook besproken. In verschillende basisteams zal gekeken worden of dossiers verdeeld kunnen worden: niet alle IV'ers hoeven "expert" te zijn op alle thema's. Verdeling van dossiers en taken zou de effectiviteit ten goede kunnen komen. Dat vraagt wel om vertrouwen in elkaars expertise en werkwijze. In sommige basisteams is al begonnen met deze werkwijze.

Continuering Regiobureau IV:

Op 11 februari 2019 heeft de BR besloten om, vooralsnog, voor een periode van 4 jaar door te gaan met het Regiobureau IV.

Meer informatie over veiligheid in Oost-Brabant vindt u op de website van het Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant: www.rivob.nl. Daar is dit Jaarverslag ook terug te vinden.

